

ASG-directeur Martin Scholten pleit voor nieuwe Commissie Van Doorn

'Schaalvergroting is noodzakelijk'

In navolging van de intensieve veehouderij moet de melkveehouderij een onafhankelijke commissie instellen die thema's als weidegang en antibioticagebruik oppakt. Dat zegt Martin Scholten. De directeur van de Animal Sciences Group voorspelt dat de schaalvergroting de komende jaren versneld doorzet. Een derde van de melkveehouders zal moeten afhaken.

De directeur van de onderzoekstak van Wageningen UR is één van de negen leden van de Commissie Van Doorn. De commissie onder leiding van voormalig Vion-topman Daan van Doorn baarde begin oktober opzien met het Verbond van Den Bosch. In dit akkoord (zie kader) is afgesproken dat al het geproduceerde vlees in 2020 duurzaam moet zijn. Het rapport focust op de intensieve veehouderij. In eerste instantie kreeg de commissie van de provincie Noord-Brabant de opdracht mee om alle veehouderijsectoren te onderzoeken en hierover advies uit te brengen.

Wat vindt u van de reacties op het rapport?

„Het zijn vooral bemoedigende reacties geweest. Ik heb geen reactie gehoord met de strekking: wat een onzin. Wel waren de reacties vanuit de overheid lauw. Normaal gesproken is de overheid dol op rapporten van commissies en denkt de primaire sector: 'alweer zo'n rapport'. Nu is het andersom. Ik denk omdat we in de ogen van de overheid te weinig concreet zijn. We hebben alleen aangegeven welke richting de veehouderij op moet. Ondernemers geven we de ruimte om dit zelf in te vullen.“

Er wordt in het rapport met geen woord gerept over de melkveehouderij. Hoe komt dit?

„Het is geen bewuste keuze geweest. We hebben in eerste instantie primair aandacht besteed aan de varkenshouderij en in het kielzog daarvan aan de pluimvee- en kalverhouderij. De melkveehouderij is onbewust niet aan de orde gekomen.“

Dus de melkveehouderij heeft de zaken op orde?

„De melkveehouderij heeft zijn eigen dynamiek en aandachtspunten. Om te beginnen zit die keten heel anders in elkaar dan de varkenshouderij. De retail en verwerkers hebben veel kortere lijnen met de boer. Hopelijk inspireert onze commissie anderen om een vergelijkbaar initiatief voor de melkveehouderij te organiseren. We zijn er helaas niet in geslaagd om twee heren te dienen.“

LTO en FrieslandCampina nemen nu toch al het initiatief met hun duurzaamheidsprogramma's?

„Het LTO-rapport is erg bureaucratistisch. Een rapport in de taal van beleidsmakers en veel

minder een actieplan. Het programma van FrieslandCampina ziet er goed uit, maar moet wel worden uitgerold. De melkveehouderij doet er verstandig aan om ook een Commissie Van Doorn in te stellen.“

Waar liggen de uitdagingen voor de melkveehouderij?

„De uitdaging is te verduurzamen op een verantwoorde manier. Bijvoorbeeld: hoe kunnen we de maatschappelijke wens tot weidegang op een professionele manier invullen zonder dat het ten koste gaat van de hoge productiviteit en milieuwinst die onze melkveehouderij heeft bereikt? Iets anders: per 1 januari zal in de intensieve veehouderij antibiotica niet meer preventief worden ingezet. Hoe gaat de melkveehouderij hier in staan? De centrale vraag moet zijn: hoe borg ik een zorgvuldige veehouderij die maatschappelijk inpasbaar is.“

Een zorgvuldige veehouderij. Wat is dat?

„Een zorgvuldige veehouderij is dat het dier, de volksgezondheid en het milieu centraal staan. In ons rapport hebben we aangegeven dat we dat moeten meten om de prestaties van de boer te bepalen. Maar het is niet alleen het bedrijf, maar ook de omgeving waarin de boer acteert. De ketenpartijen en bureaus zijn de belangrijkste schakels. Zorgvuldigheid vergt vakmanschap en ondernemerschap van de boer. Om dat professioneel in te vullen, is een bepaalde bedrijfsgrootte nodig.“

Is schaalvergroting dan onvermijdelijk?

„Ik zou willen zeggen: schaalvergroting is noodzakelijk. Schaalvergroting is nu kostprijsgedreven. Schaalvergroting moet managementgedreven worden, net zoals in de gezondheidszorg. De maatschappij eist dat je op een professionele wijze duurzaam en zorgvuldig bezig bent. Met een kleine schaal is dat lastiger te bereiken dan voor een groter bedrijf. De schaal is dan niet meer het doel, maar wel een middel.“

U voorspelt dat in 2020 de Nederlandse varkensstapel met een kwart is ingekrompen en het aantal varkenshouderij is gehalveerd. Hoe ziet de melkveehouderij er in 2020 uit?

„Ik verwacht dat het aantal koeien stabiel blijft of zelfs iets toeneemt. De gemiddelde bedrijfsgrootte zal zo'n dertig procent groter zijn dan nu. Dat betekent dat een derde van de melkveehouders zal afvallen.“

Naam

Dr. M.C.Th. (Martin) Scholten

Geboortedatum

9 januari 1959 in Den Helder

Opleiding

Vrije Universiteit Amsterdam:
1984 Doctoraal biologie/ecologie (cum laude)
2004 Promotie (thesis: 'Ecotoxicological effects on zooplankton-phytoplankton interactions in eutrophied waters')

Loopbaan

1984 – 1986:
Onderzoeker plantencologie, VU Amsterdam
1986 – 1988:
Projectleider ecotoxicologie, TNO-MT Den Helder
1988 – 1995:
Werkgroep leider 'ecologie', TNO-IMW Den Helder
1995 – 2002:
Afdelingshoofd 'ecologische risico's', TNO-MEP Den Helder
2002 – 2005:
Directeur RIVO (visserijonderzoek), Wageningen UR-ASG
2006 – heden:
Directeur IMARES (zeeonderzoek), Wageningen UR
2008 – heden:
Algemeen-directeur Animal Sciences Group, Wageningen UR

Wat kenmerkt de boer die overblijft?

„Iemand die zorgvuldigheid hoog in het vaandel heeft staan en met kennis van zaken opereert. De 'free riders' die het boerenvak puur als business zien, zullen het moeilijk krijgen. Ook empathische boeren, mensen die met de beste bedoelingen voortmodderen en voortdurend op alles moeten bezuinigen om het hoofd boven water te houden, zullen het niet redden. De toekomstige boer moet ondernemer en vakman zijn.“

Heeft het rapport uw visie veranderd?

„Voor mij is de grootste eyeopener geweest dat je door radicaal anders te denken je in een sector meer kunt bereiken dan je voor mogelijk houdt. We zijn eerst gaan beschrijven wat een zorgvuldige veehouderij is en zijn van daaruit bovenaan de keten begonnen, dicht bij de consument. Door daar een duw te geven, kun je de rest bereiken.“ ■

Verbond van Den Bosch

Op 2 september is het Verbond van Den Bosch ondertekend door LTO, NVV, mengvoerleveranciers, slachterijen, supermarkten, overheid en maatschappelijke organisaties. Daar is de intentie uitgesproken dat uiterlijk in 2020 al het vlees in de Nederlandse supermarkten duurzaam moet zijn. Vanaf 1 januari gaat het plan gefaseerd in. Het akkoord volgt op het rapport dat door de Commissie Van Doorn is opgesteld. De commissie bestaat uit: Daan van Doorn, Marijke Vos, Ab Klink, Ad Hectors, Rogier Arntz, Pieter Winsemius, Jeroen Naaijkens, Felix Rottenberg en Martin Scholten.